GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 177. Sâmbătă 10 (22) Augustŭ. 1885.

Brașovŭ, 9 (21) Augustŭ 1885.

Interesante sunt constatările și mărturisirile, ce le face *Siebenbürgisch deutsches Tageblatt* în alŭ doilea articolŭ, ce'lŭ scrie ca rĕspunsŭ la „epistola deschisă“ a lui Baussnern.

Amŭ documentatŭ — ḍice fóia germană Sibiiană — că idea de statŭ ungarŭ cum și-o închipuesce Baussnern: caracterŭ naționalŭ-maghiarŭ alŭ administrațiunei statului, autonomiă și libertate de limbă a cetățenilorŭ nemaghiarĭ în municipii, comune, biserică și scólă — nu are valóre practică la guvernanții de aḍi și de aceea apelulŭ lui Baussnern ca Sașii sĕ 'șĭ asigure viitorulŭ naționalŭ pe basa ideei de statŭ schițată de dênsulŭ sémĕnă unei invitărĭ de a'șĭ clădi casa pe nisipŭ.

Sașiĭ ardelenĭ — adauge „Sieb. d. Tagbl.“ — au fost gata de a se pune pe basa ideei de statŭ ungarŭ, cum o definesce Baussnern, care deși este fórte departe de idealulŭ egalei îndreptățirĭ a limbelorŭ diferite, totușĭ oferă nemaghiarilorŭ unŭ modus vivendi, o posibilitate de a esista. Sașiĭ au doveditŭ și prin faptă înclinarea lorŭ spre acea ideă de statŭ, care e cuprinsă și în legea de naționalitate (art. 44 din 1868) întrândŭ deputațiĭ lorŭ, sub ministeriele deakiste, fără escepțiune în partida guvernuluĭ, și făcêndu-le serviciĭ de mamelucĭ până atuncĭ, până ...nd se părea că ómeniĭ guvernuluĭ țineu la idea de statŭ schițată de Baussnern.

Deputații sașĭ au eșitŭ din partida guvernamentală numai după ce s'au convinsŭ că guvernulŭ se depărtéză totŭ mai multŭ dela acea ideă și urmăresce o politică de rassă esclusivŭ maghiară, care în consecințele ei face imposibilă esistența națională a naționalitățilorŭ nemaghiare și prin urmare și aceea a Sașilorŭ. Prăpastia între Sașĭ și guvernŭ — ḍice „Tageblatt“ — s'a măritŭ prin dismembrarea fundului regescŭ (Sachsenland) și a unității sale municipale, care s'a făcutŭ în contraḍicere cu legea de uniune, prin procederea bruscă a fișpanilorŭ susținuțĭ de ministeriulŭ Tisza în comitatele formate din părțile fundului regescŭ, prin modulŭ cum a fostŭ tractată universitatea săséscă și cum a dispusŭ ministrulŭ asupra venitelorŭ averei ei, prin legile nouĕ de limbă ce lovescŭ în modŭ gravŭ biserica și școla și carĭ au ciuruitŭ legea de naționalitate.

Direcțiunea acésta a politicei guvernului e causa pentru care stăruințele lui Baussnern ca sĕ tragă pe deputații sașĭ érășĭ în partida guvernului au rĕmasŭ fără succesŭ și Baussnern a rĕmasŭ aprópe singurŭ. Politica tradițională a Sașilorŭ — adaugă „Sieb. Tagbl.“ — nu este, cum susține Baussnern, de-a face servicie de mamelucŭ guvernului, ci ea tinde la susținerea naționalității lorŭ germane. „Ne pare rĕu că nu putemŭ fi amicii actualului guvernŭ; amŭ fi mai bucurosŭ în tabera lui decă s'arŭ puté uni cu politica guvernului și susținerea naționalității nóstre. Dér nu e cu putință. De aceea suntemŭ siliți a sta în oposițiune...“

„Noi — esclamă „Tageblatt“ — nu facemŭ oposițiune statului ungarŭ, nu ideeĭ de statŭ ungarŭ, ce a schițat'o Baussnern, ci guvernuluĭ care s'a depărtatŭ de acésta ideă de statŭ și se depărtéză totŭ mai multŭ.“

In „epistola-ĭ deschisă“ Baussnern întrébă: orĭ dóră Sașiĭ din Ardélŭ nu mai au nimicŭ a pierde? — Scimŭ, rĕspunde fóia sibiiană, că avemŭ încă multe a perde, suntemŭ însĕ convinșĭ că întrândŭ în partida guvernuluĭ nu putemŭ sĕ ne apĕrămŭ în contra perderilorŭ. Esperiența ne arată că deputațiĭ slovacĭ toțĭ suntŭ cei maĭ supușĭ mamelucĭ ai guvernului, dér pentru aceea poporulŭ slovacŭ nu-i mai bine tractatŭ ca celŭ săsescŭ. Deputații românĭ (din Ungaria) suntŭ cei mai mulțĭ guvernamentalĭ, cu tóte astea poporulŭ românŭ nu este mai bine tractatŭ ca celŭ săsescŭ. Sistemulŭ de guvernare urmăresce unŭ scopŭ prea înaltŭ decâtŭ ca sĕ se pótă abate dela elŭ prin considerațiunĭ de grupare de partidă.

„Siebenb. deutsches Tageblatt“ încheiă articululŭ sĕu în modulŭ următorŭ:

„Apelulŭ lui Baussnern către Sașii ardelenĭ, ca sĕ încheiă alianță ofensivă și defensivă cu maghiarismulŭ, găsesce la noi urechĭ deschise, dér bine sĕ notămŭ, noi suntemŭ gata numai la o astfelŭ de alianță ofensivă și defensivă, a căreia ascuțișŭ sĕ nu fiă îndreptatŭ în contra altorŭ popóre, mai alesŭ în contra Românilorŭ; căcĭ acestŭ ascuțișŭ s'ar îndreptá în cele din urmă și contra nóstră înșine.“

„Baussnern observă că maghiarismulŭ este aliatulŭ celŭ mai naturalŭ alŭ Sașilorŭ ardelenĭ în contra periculului „valahisărei,“ ér poporulŭ românŭ este elementulŭ, care „pe Sașĭ îĭ amenință mai tare și contra năvălirei căruia numai maghiarismulŭ îi póte scuti;“ ei Sașii suntŭ mai multŭ ca Maghiarii espușĭ periculului „valahisărei“ căcĭ sciutŭ este că unŭ șirŭ întregŭ de sate odinióră curatŭ săsescĭ au căḍutŭ deja victimă românismului.“

„Acesta este unŭ faptŭ ce nu se póte tăgădui. Dér óre ne-ar puté scuti o alianță cu maghiarismulŭ în contra periculului „valahisărei?“ Nu, maghiarismulŭ nu ne póte apera de acestŭ periculŭ; o alianță ce amŭ încheia-o cu maghiarismulŭ, fiindŭ îndreptată în potriva Românilorŭ, nu numai că n'ar depărtá acelŭ periculŭ, ci ar atrage încă și mânia îndreptățită a Românilorŭ asupră-ne, ca asupra unorŭ argațĭ aĭ nisuințelorŭ inimice lorŭ.

„In contra periculului „valahisărei“ nu ne va apĕrá nicĭ maghiarismulŭ, nicĭ atitudinea nóstră *politică* nicĭ vr'unŭ privilegiu séu vre-o posițiune favorisată în statŭ; puterea de statŭ ungarŭ și tóte puterile de statŭ de pe fața pămentului nu ne potŭ apĕra contra lui. Pericululŭ „valahisărei“ în împrejurările actuale de dreptŭ publicŭ n'are de a face nimicŭ cu politica. „Valahisarea“ este aḍi la noi unŭ procesŭ *economică*. Sașii numai așa potŭ sĕ înfrunte pericululŭ „valahisărei,“ decă vorŭ rĕmâné *mai tarĭ* economicesce, séu, unde nu suntŭ mai tarĭ, se vorŭ strădui a deveni economicesce mai tarĭ ca Românii. Spre scopulŭ acesta ei trebue sĕ-șĭ îmbunătățéscă organisațiunea lorŭ economică și fie-care Sasŭ trebue sĕ dovedéscă hărnicia în agricultură, comerciu și industriă. Numai printr'o astfelŭ de lucrare economică se póte înfrunta pericululŭ „valahisărei,“ nu însĕ prin manifeste, discursurĭ în dietă și articule de fondŭ.“

Ministrulŭ Tisza și întrevederea din Kremsier.

„Politische Correspondenz“ se ocupă de faptulŭ, că ministrulŭ președinte ungurescŭ nu va asista la întrevederea din Kremsier. Numita fóiă are din Pesta următórele informațiunĭ oficióse:

Imprejurarea, că ministrulŭ-președinte ungurescŭ d. Tisza nu va însoți pe împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ la întâlnirea sa cu împĕratulŭ Alexandru III, se comentéză în diferite chipurĭ și în parte s'a esploatatŭ spre atacurĭ personale în contra persónei d-lui Tisza. Față cu acestea fiă accentuatŭ, că presența ministrului președinte ungurescŭ nu pare necesară în nicĭ unŭ chipŭ la apropiata întrevedere a monarchilorŭ. Putemŭ fi deplinŭ convinșĭ, că în Kremsier nu se vorŭ face învoelĭ séu schimbărĭ meritorice în direcțiunea politică de până acum. Căcĭ, dacă ar cădé acésta în cadrulŭ acestei întâlnirĭ, atuncĭ d. Tisza ar trebui sĕ aibă cunoscință despre acésta și atuncĭ ar fi o datorință a sa sĕ apară acolo, unde se aducŭ în vorbă interesele monarchiei și ale Ungariei. Se asigură, că d. Tisza, înainte d'a se duce la Ostende, a primitŭ din partea competentă asigurarea, că marele cestiunĭ ale politicei nu se vorŭ atinge în Kremsier. Cu acéstă ocasiune fiă observatŭ, că d. Tisza înainte de plecare a avutŭ o convorbire cu ministrulŭ de esterne comitele Kalnoky, în care s'a adusŭ în vorbă, totŭ ce cerea o consultare. In fine se asigură, că și din conferințele comitelui Kalnoky cu prințulŭ Bismarck în Varzin n'au putută resulta de sigurŭ nicĭ o stabilire meritorică.

De ce nu merge și d-lŭ Tisza sĕ fiă de față la întâlnirea monarchilorŭ din Kremsier? »Vossische Zeitung« crede că pentru a nu da oposițiunei maghiare ansă, sĕ se plângă și sĕ-lŭ atace — plângerĭ și atacurĭ carĭ arŭ avé rĕsunetŭ la poporŭ și în șirele partidei liberale, care nu uită că antipatia împotriva Rușilorŭ este în Ungaria tradițională-națională. Mergêndŭ la Kremsier, Tisza ar fi lucratŭ împotriva tradițiunilorŭ, decĭ va sta la Ostende.

Slavii din Sudŭ în Praga.

Slavii din Carintia, Triestŭ și Croația, dușĭ la Praga sĕ visiteze teatrulŭ naționalŭ cehicŭ, au fostŭ salutațĭ de Eckert, cu o vorbire, din care scótemŭ vorbele următóre:

„In vremile, în carĭ națiunea cehă sta pe trépta culturei și gloriei, cetatea de lângă Moldava era atâtŭ de vestită, încâtŭ o numiau »Praga de aurŭ« și când se pălĭ aurulŭ ei, când fù *răpită diadema regéscă de pe capulŭ ei,* când cu națiunea în agoniă muria și Praga, se păstră și trăi celŭ puținŭ tradiția despre »Praga de aurŭ«; ea trăi departe în Sudŭ pe munții Balcanului, la țĕrmurii Adriaticei și Savei între frații slavĭ. Aḍi Praga nóstră érășĭ e »Praga de aurŭ.« Ea e inima, gloria, coróna națiunei nóstre ce se redeșteptă. Praga aureă strînge aḍi la inima sa pe fii comunei mame Slavia din depărtatulŭ Sudŭ. Noi cunóscemŭ bine dorințele și nĕcazurile vóstre, cunóscemŭ și urmărimŭ lupta de apĕrare, pe care anevoiă o purtațĭ în *Termopilele slavice din Sudŭ* împotriva a două puterĭ, două oștirĭ dușmane. Pentru astă luptă, frațilorŭ, stórcețĭ nouă puterĭ la peptulŭ slavei Praga, încăldiți-vĕ la inima ei.“

La aceste vorbe rĕspunse profesorulŭ *Trstenjack*: „...Avemŭ *trei* dușmanĭ marĭ; ne-arŭ fi și nimicitŭ, decă nu ne-ar fi datŭ mână de ajutorŭ o mare putere, »idea slavă.« Nu voimŭ sĕ nimicimŭ națiunile neslave, dar voimŭ sĕ trăimŭ și noi. E dreptŭ, ce-a ḍisŭ și Castelar, că Slavii vorŭ însufleți odată viéța socială a Europei întregĭ și o va duce pe calea adevĕrată. Numai *idea slavă* ne-a ținutŭ cu ḍile.“

Convențiunea comercială cu România.

Camera comercială din *Reichenberg* a înaintatŭ ministrului de comerciu unŭ raportŭ. După dênsa, tarifulŭ vamalŭ protecționistŭ alŭ României este unŭ mijlocŭ de presiune. Doreșce reînoirea convențiunei pe basa favorisării în vămurĭ; cere sĕ se dea și supușilorŭ austroungarĭ cu privire la negoțŭ, navigațiune, împământenire și cumpĕrarea de posesiunĭ mobile și imobile, avantagele ce le au supușii englezĭ. Vămurile actualei convențiunĭ sĕ se reducă. Pentru evitarea arbitrarietățilorŭ amploiațilorŭ vamalĭ românĭ sĕ se introducă o clasificare lămurită a mărfurilorŭ. Camera mai pretinde ca remediu împotriva șicanelorŭ cumpĕrătorilorŭ românĭ completă libertate vamală pentru mărfurile recerute de importatorŭ séu neluate de adresatŭ. Camera pledéză la urmă pentru scăderea tarifelorŭ pe căile ferate austro-ungare.

Camera din *Eger* e de părere, că e necesară o manipulare vamală mai coulantă; vămuirea pe valóre ce dă prilejŭ la multe arbitrarietățĭ, sĕ se înlocuiască cu o vămuire a pondului după sistemulŭ austro-ungarŭ, o ridicare a esistentelorŭ tarife sĕ se evite în totŭ casulŭ. In interesulŭ industriei austriace, căreia îi stă la disposiția Dunărea, se pune deosebitŭ pondŭ pe încheiarea unei convenții de navigare favorabilă și se recomandă scăderea tarifelorŭ de transportŭ a căilorŭ austro-ungare, pentru ca sĕ se paraliseze avantagiulŭ ce au mărfurile englese, francese, belgice și în parte și cele rusescĭ de a fi duse pe mare.

Se accentuéză, că sub actualele raporturĭ transportulŭ pentru sticla boemă dela Pilsen la Bucurescĭ e mai mare, decâtŭ pentru fabricatele belgiene pe calea Anvers-Brăila-Bucurescĭ. Pentru scutirea intereselorŭ esportului austro-ungarŭ, alŭ cărui naturalŭ terenŭ e Sudulŭ, se recomandă încheerea unei așa numite »convențiunĭ de ajutorare de dreptŭ«. In sfĕrșitŭ pledéză pentru escluderea vre-unorŭ deosebite privilegierĭ Germaniei și Franței și pentru favorisarea productelorŭ austro-ungare.

SCIRILE ḌILEI.

Din mai multe localitățĭ primimŭ scirea, că Românii vorŭ serbá în modŭ solemnelŭ aniversarea ḍilei de 10 (22) Augustŭ, ḍi în care gloriosulŭ împĕratŭ Iosifŭ II a subsemnatŭ patenta, prin care s'au eliberatŭ țĕranii din servitutea personală.

—0—

In comisiunea administrativă a comitatului Hunedóra, br. Alexiu Nopcsa a propusŭ înființarea mai multorŭ scóle de statŭ în ținutulŭ Hațegului, sub pretextŭ că acolo „o parte dintre învĕțătorii confesionalĭ românĭ în privința patriotică nu suntŭ ómenĭ de încredere.« Inspectorulŭ scolarŭ promise a satisface după putință acestei dorințe și rógă pe propunĕtorulŭ, ca și de aci încolo sĕ veghieze asupra astorfelŭ de învĕțătorĭ și eventualŭ a-i denunța. Ar fi creḍutŭ Don Chișot sĕ aibă atâția urmașĭ?

—0—

Reuniunile săsescĭ, care anulŭ trecutŭ s'au întrunitŭ la Sibiiu, în anulŭ acesta se adună la Mediașŭ. Corespondentulŭ din Mediașŭ alŭ lui »Magyar Polgár« a și făcutŭ o denunțare *înaintea* serbărilorŭ. Intre alte monstruosităţĭ povestesce elŭ — ḍice »S.-D.-Tageblatt« — că la ferêstra caselorŭ reuniunei de cântărĭ din Mediașŭ este așeḍatŭ unŭ stĕgŭ mare roșu, ér vre unulŭ tricolorŭ, nicĭ vorbă. Se înțelege, elŭ provócă autoritatea competentă sĕ pășéscă împotriva unei astfelŭ de »trădărĭ« de patriă!

—0—

In adunarea sa dela 11 Agustŭ n. a decisŭ senioratulŭ comitatului Turocz-Szt.-Marton, sĕ clădéscă unŭ gimnasiu districtualŭ cu limba de instrucțiune slovacă, căcĭ sub actualele împrejurărĭ e de lipsă sĕ îngrijască senioratulŭ, ca generațiunea tênĕră, crescă-se pentru biserică, pentru scólă orĭ pentru orĭce altă carieră, sĕ se crescă în limba mamei, în cea slovacă. Conclusulŭ a fostŭ primitŭ cu unanimitate. — Până acum domnii dela Pesta nu au suferitŭ gimnasii slovace pe pămêntulŭ ungarŭ. Ce vorŭ face acum cu cererile »panslaviștilorŭ?«

—0—

Curatoratulŭ Bisericei gr. cath. din *Alba-Iulia* va da o „Petrecere de véră« la 15/27 Augustŭ 1885, în arena de véră dela otelulŭ »Sóre« în favorulŭ scólei gr. cat. ce se va edifica în A.-Iulia (lipovenĭ.) Președinte: Grigoriu Elecheșŭ, protop. gr. cat. Casarŭ: Iosifŭ Romanŭ, comerciantŭ. Oferte mărinimóse se primescŭ cu mulțumită și se vorŭ chita pre calea ḍiaristică. Inceputulŭ la 6 óre p. m.

—0—

In protopresbiteratulŭ Rădăuțilorŭ din Bucovina s'a ținutŭ ultima conferință pastorală în 19/31 Octomvre 1884 în Rădăuțĭ sub președința protopresbiteruluĭ districtualŭ păr. I. Mândrilă, spune »Candela«. Intre altele s'a cititŭ cerculariulŭ Consistoriuluĭ privitorŭ la articuli „Gazetei Transilvaniei", în carĭ se învinovățesce preuțimea bucovineană, că ar comite stórcerĭ bănescĭ dela poporŭ pentrŭ funcțiunĭ. După o discutare amĕruntă asupra acestei acusărĭ, s'a unitŭ întrégа adunare cu părerea părintelui Pĕtrașŭ, sĕ se róge P. V. Consistoriu, ca sĕ binevoéscă a procede cu rigóre față cu preoțiĭ, carĭ s'arŭ face vinovațĭ de orĭ-ce stórcerĭ bănescĭ.

—0—

Pĕrechea regală română, care a plecatŭ la Königstein în trecerea sa prin Pesta a fostŭ salutată la gară de ministrulŭ de finance Szapary, de consilierulŭ ministerialŭ Jekelfalussy, de căpitanulŭ supremŭ orășenescŭ Török, de președintele direcțiunii căilorŭ ferate ungurescĭ Tolnay și de personalulŭ consulatului românŭ de acolo.

—0—

»Vocea Botoșanilorŭ« vestesce, că și în Botoșanĭ s'a luatŭ inițiativa de a se adresa o petițiune lordului Salisbury, protestândŭ contra acusațiunilorŭ că evreii ar fi persecutațĭ în România. Cei însărcinațĭ cu redactarea ei speră a putea obținea semnăturile evreilorŭ celorŭ mai notabilĭ.

—0—

»Revista lumei latine« ce apare în Paris, consacră în ultimulŭ sĕu numĕrŭ câtevă rêndurĭ pline de elogiurĭ gramaticei germane-romăne a d-lui I. Ciόncă. Eată modulŭ în care se esprimă revista: »D-lŭ Ciόncă a făcutŭ serviciu Germanilorŭ, de a pune la disposițiunea lorŭ studiulŭ limbei românescĭ, prin mijloculŭ gramaticei sale practice ce anunțămŭ astăḍĭ. Acestŭ micŭ volumŭ, bine »alcătuitŭ, unde regulele suntŭ clarŭ expuse, va fi de o mare utilitate.« Nu putemŭ decâtŭ felicita pe d-lŭ Ciόncă de simțĕmintele sale românescĭ și silințele ce-șĭ dă pentru lățirea și cunóscerea aprofundată a limbei nóstre.

—0—

»Kronstädter-Zeitung« scrie: Din comitatulŭ Ugocei s'a trimesŭ în capitală unŭ castravete, pentru esposițiunea de horticultură, lungŭ de 115 cm. și grosŭ de 17 cm. Altulŭ mai lungŭ și mai grosŭ e peste putință sĕ se mai găsescă. Și în adevĕrŭ, aceste timpurĭ amare nu-șĭ potŭ dori simbolŭ mai potrivitŭ.

—0—

Vestitulŭ tablou alŭ lui Kaulbach »Nero« a fostŭ cumpĕratŭ de ministerulŭ de culte românŭ cu 22,500 fr.

—0—

Ioachimŭ, patriarchulŭ din Constantinopole, împreună cu sinodulŭ sĕu nu a voitŭ sĕ priméscă demisiunea mitropolitului din Seraievo, ce și-o cerea acesta din causa greutățilorŭ, ce i le face propaganda catolică. In scrisórea sa sinodală ḍice patriarchulŭ, că chiar în timpurĭ grele are biserica creștină și poporulŭ ortodoxŭ lipsă de păstorĭ harnicĭ ca dênsulŭ, și-lŭ îndruméză a cere ajutorulŭ Impĕratului, care de repețite orĭ a accentuatŭ în cea mai sĕrbătorescă și oficială formă, că guvernulŭ sĕu c. r. va scuti și sprijini biserica Bosniei și Herțegovinei. Mitropolitulŭ ișĭ ceruse dimisionarea la 14 Iunie a. c.

—0—

Autoritățile prusiene s'au pusŭ sĕ curețe țéra de lucrătorĭ de origine ruso-polonă, dându-i peste granită fără nicĭ o considerare mai cu sémă din Silesia superióră, unde ei suntŭ băéșĭ. In Polonia ruséscă acéstă alungare face sânge rĕu între lucrătorĭ, în stabilimentele industriale întêmpină o dușmănósă primire lucrătorii germanĭ, destulŭ de numĕroșĭ.

—0—

Se scrie din Roma, că redactorulŭ fóiei »Journal de Rome,« Carol Dorides, a fostŭ arestatŭ sub inculparea, că a sustrasŭ din ministerulŭ de marină planurĭ de apĕrare și le a vêndutŭ Franciei. Totŭ pentru acéstă afacere s'au arestatŭ și mai mulțĭ funcționarĭ în arsenalulŭ din Spezia.

—0—

Invitare. — Din incidentulŭ serbărei ḍilei nascerei Maiestăței Sale c. și apostolice r. a preagrațiosului nostru Rege Franciscŭ Iosifŭ I, se va arangia Sâmbătă în 22 Augustŭ 1885 în sala cea mare a hotelului Concordia o petrecere de danțŭ, la care publiculŭ cu tótă stima este învitatŭ de subscrisulŭ comitetŭ. — Intrarea de persónă 1 fl. v. a. Inceputulŭ séra la 9 óre. — *Zizinŭ* 17 Augustŭ 1885. In numele comitetului *Iosifŭ Litsken*, vicecăpitanŭ alŭ orașului, ca comisarŭ alŭ băilorŭ.

Dela împreunarea Tĕrnavelorŭ cu Mureșulŭ
17 Augustŭ 1885.

Vaetele continue ale corespondențelorŭ din Alba-Iulia, apărute de unŭ timpŭ încóce în ḍiarele nóstre, ne înfățișéză în colorĭ negre stagnarea vieței sociale a Românilorŭ și neactivitatea inteligenței de acolo întru conservarea sĕmțului naționalŭ. Și acéstă tristŭ adevĕrŭ ne atinge cu atâtŭ mai durerosŭ, cu câtŭ timpurile au devenitŭ mai grele pentru noi, și cu câtŭ esistența nóstră națională este mai periclitată.

Șovinismulŭ întru realisarea ideei de statŭ maghiarŭ a înființatŭ reuniunea de maghiarisare din Clușiu, cu scopulŭ de a contopi naționalitățile ardelene în »marea și nobila« națiune maghiară, ca astfelŭ, precum pretinde ḍiaristica maghiară, numĕrulŭ lorŭ în deceniulŭ celŭ mai de aprópe sĕ se rĕdice baremĭ cu 50%.

Față cu aceste, dacă cugetămŭ că tendința de maghiarisare nu este aparițiune nouă în viața politică și socială a Ungurilorŭ, ci este nisuința lorŭ de căpetenia din tóte timpurile, ce au urmăritŭ totdéuna, în decursŭ de seculĭ, cu celŭ mai fanaticŭ zelŭ; și dacă privimŭ și judecămŭ resultatulŭ acestei nisuințe după datele viclene ale profesorului de universitate și secretarulŭ interimalŭ alŭ Kultur-egyletului, Dr. Felméri; și după vaetele necurmate ale ḍiaristicei maghiare contra pretinsei românisărĭ: fără leacŭ de pĕcatŭ, ne vedemŭ îndreptățițĭ a trage la îndoială posibilitatea de a se realisa pretensiunile esagerate, ce speréză societatea maghiară dela curentulŭ începutŭ pe terenulŭ maghiarisărei.

Insĕ deși resultatele de până acum suntŭ îmbucurătóre, dovadă despre vitalitatea națiunei nóstre, și despre puterea ei de a paralisa orĭce tendință de desnaționalisare, totușĭ față cu împrejurările critice în carĭ trăimŭ, trecutulŭ nu ne este destulă garanțiă pentru esistența nóstră, ci trebue sĕ lucrămŭ cu mânĭ cu picióre pentru apĕrarea naționalității nóstre.

Astăḍĭ, când puternicii ḍilei mai multŭ ca orĭ când, folosindu-se de tóte mijlócele posibile, ertate și neertate, lucră din rĕsputerĭ întru ajungerea scopului, ce urmărescŭ de atâția seculĭ, de a ne înstrăina de dulcea nóstră limbă și prin limbă de naționalitatea nóstră; când legile de egala îndreptățire a naționalitățilorŭ au devenitŭ numai o batjocură și se privescŭ de jucării copilăreștĭ în mâna guvernului și a organelorŭ sale; când a te numi Românŭ este crimă contra Statului; a vorbi și a te îmbrăca românesce este subminarea esistenței statului: fiăcărui Românŭ adevcratŭ îi incumbă mai multŭ ca orĭ când, suprema și indispensabila datorință de apĕrare față cu atentatele și machinațiunile îndreptate contra esistinței nóstre naționale. A sta între asemenea împrejurărĭ indiferențĭ, ar însemna că nu suntemŭ demnĭ de a trăi, ci meritămŭ o mórte ticălósă.

E dreptŭ, mânile ni suntŭ legate prin legĭ și prin forță; pe terenulŭ politicŭ, fiindu-ne închisă calea, apĕrarea directă ne este imposibilă. Trebue sĕ transpunemŭ câmpulŭ de luptă pe terenulŭ, care este mai puținŭ ocupatŭ, pe care ne putemŭ mai multŭ valora nisuințele întru progresare. Inteligința nóstră, în mare parte, a înțelesŭ periculŭlŭ ce ne amenință și, consciă de chemarea sa, a și întreprinsŭ pașii posibilĭ spre a contrabalansa tendințele inimicilorŭ noștri secularĭ. Dovadă ni suntŭ societățile de economii din Orăstiă, Deva Sebeșiu etc., reuniunile de femei și altele înființate mai de curêndŭ.

Adêncă durere trebue însĕ sĕ simțimŭ, când vedemŭ că în unele părțĭ inteligința, care înaintea națiunei, pórtă responsabilitatea pentru massele inferióre a poporului, stă nepăsătóre în fața curentului nimicitorŭ, și în lucŭ de o acțiune comună, ișĭ consumă puterile în certe personale de interese micĭ particulare.

Asemenea durere trebue sĕ ne cuprindă, când cugetămŭ la stagnarea îngrijitóre a Românilorŭ din Alba-Iulia, și la indiferentismulŭ omoritorŭ, ce ține amorțite spiritele acestora. Avemŭ acolo inteligință română compactă și clasa meseriașilorŭ representată într'unŭ numĕrŭ fórte însemnatŭ; și cu tóte acestea românismulŭ perde din ce în ce din terenulŭ ce l'a ocupatŭ până acum. Societatea maghiară a înființatŭ în Alba-Iulia cea mai vigurósă filială a reuniunei de maghiarisare, care la totŭ casulŭ este unŭ periculŭ amenințătorŭ pentru Românii de acolo, trăgêndŭ și până acum câțĭ-va rătăcițĭ de ai noștri în cerculŭ sĕu. Și ce face óre inteligința română în fața acestui periculŭ? Ce face spre a paralisa tendințele dușmane ale reuniunei de maghiarisare, care atentéză la viéța nóstră națională? Departe de a se interesa de cele ce se întâmpla în jurulŭ sĕu, se mărginesce fie-care a vêna interese particularĭ și ișĭ astupă urechile dinaintea a totŭ, ce a arŭ cere o activitate comună întru prosperarea causei naționale.

O urmare tristă a acestui indiferentismŭ înspăimêntătorŭ este și împrejurarea, că înființarea casinei române în Alba-Iulia, proiectată de câțĭva anĭ, a rĕmasŭ până în ḍiua de astăḍĭ unŭ pium desiderium, deși pela finea anului trecutŭ, când s'a ventilatŭ cestiunea și în ḍiaristică, avémŭ firma speranță, că în fine inteligința nóstră în fața periculului comunŭ, se va fi deșteptatŭ din lestargiă și convinsă despre necesitatea imperativă a unei acțiunĭ comune, va pune la o parte orĭ-ce interese personalĭ și va întruni pe Românii A.-Iulianĭ în o societate, înființândŭ casina română. Se vede însĕ, că entusiasmulŭ a fostŭ numai focŭ de pară, căcĭ astăḍĭ se pare a fi érășĭ luată de pe tapetŭ cestiunea casinei.

Este greu de înțĕlesŭ acésta nepăsare a inteligenței din A.-Iulia față cu dătorințele, ce i-le impune chiămarea s'a de conducătorŭ a celoralalte clase ale poporului; și cu atâtŭ e maĭ tristŭ, cu câtŭ e mai mare cerculŭ pentru a căruia stagnare e responsabilă înaintea națiunei, și cu câtŭ suntŭ mai puținŭ nefavoritóre împrejurările spre a puté da unŭ cuvêntŭ îmbucurătorŭ causeĭ române.

Junimea română din A.-Iulia, spre a aduce érășĭ la ivélă cestiunea casineĭ, a arangiatŭ în decursulŭ vereĭ o petrecere, alŭ carei venitŭ este destinatŭ spre a pune basă uneĭ *bibliotecĭ* pentru casina viitóre. Onóre bravei tinerime pentru acésta întreprindere salutară, prin care a datŭ impulsŭ de a se ventila o cestiune, a căreia necesitate este atâtŭ de sêmțită. Și ar fi de doritŭ, ca inteligința de acolo sĕ nu desconsidere acéstă incercare a tinerimeĭ, ci sĕ o ia în binevoitóre aprețiare și sĕ nu uite că astăḍĭ în societățĭ străine suntemŭ numai suferițĭ și nicĭdecum nu ocupămŭ loculŭ ce pretinde demnitatea nóstră națională. Sĕ nu uite Românii nostri că este timpulŭ supremŭ de a ne îngriji, ca în tóte părțile locuite de Românĭ sĕ avemŭ câte unŭ centru pentru conservarea și propagarea spirituluĭ naționalŭ, a căruĭ nimicire este ținta principală a tuturorŭ tendințelorŭ inimice.

Și unŭ astfelŭ de centru ar fi casina română din A.-Iulia. Aibă inteligința din A.-Iulia voință, nu-i lipséscă

puţina energiă şi alunge din mijloculŭ sĕu orĭ-ce ură personală şi confesională şi casina română în scurtŭ timpŭ ar puté fi înfiinţată spre a umplea golulŭ atât de sèmţitŭ in societatea română de acolo.

Acésta avemŭ dreptulŭ de a pretinde şi cu acésta ne este dătóre inteliginţa nóstră. Şi ne legănămŭ în speranţa, că în curêndŭ ni se va da dorita ocasiune de de a ne împrăştia îngrijirile, ce avemŭ faţă cu ţinuta inteliginţei române din A.-Iulia.

—u.—p.

Reghinulŭ-săsescŭ, 15 Augustŭ.

O petrecere românéscă de vară. Ḑiua de 9 Augustŭ, pe care era anunţată petrecerea de vară în folosulŭ şcólei gr. cat. din locŭ, era aşteptată de toţĭ cu nerăbdare. Mulţĭ se cam îndoiau despre reuşita acestei petrecerĭ, pentru că ea a datŭ ansă la órecarĭ neînţelegerĭ fórte dureróse, alŭ cărorŭ motivŭ e a se afla în fatalulŭ confesionalismŭ. Când e vorba de unŭ scopŭ filantropicŭ românescŭ, ar trebuĭ sĕ dispară tóte neînţelegerile şi fiecare sĕ aibă în vedere numai şi numai binele nostru comunŭ, înaintarea nóstră, căcĭ destui suntŭ inimicii în jurulŭ nostru, sĕ lăsămŭ dar desbinările confesionale, căcĭ orĭ şi care şcólă e a nóstră a tuturorŭ.

In fine ḑiua de 9 Augustŭ sosise. Timpulŭ a fostŭ favoritorŭ şi óspeţiĭ românĭ se adunaseră în numĕrŭ mare din locurĭ depărtate la petrecerea de véră. Orĭ-ce îndoielĭ dispărură aci din pepturile aranjatorilorŭ. Promenada Reghinului — loculŭ de convenire — are unŭ farmecŭ deosebitŭ, sala de danţŭ este una din cele mai marĭ din Ardealŭ, aranjatoriĭ ş'au datŭ tótă silinţa, ca sĕ susţină renumele, de care se bucură petrecerea nóstră nu numai între Românĭ, dar şi între străinĭ — resultatulŭ a fostŭ fără aşteptare îmbucurătŏr. La 6 óre séra óspeţii românĭ începéu a împlé sala de danţŭ şi »Ardeléna« a datŭ semnalulŭ, că s'a începutŭ petrecerea. Costumele naţionale de unŭ farmecŭ nespusŭ, în carĭ s'au presentatŭ domnişórele nóstre, şi jocurile româneşcĭ 'spunéu orĭ-căruia, că aci e petrecere românéscă. — La meḑulŭ nopţii s'au esecutatŭ jocurile naţionalĭ »Căluşerulŭ« şi „Ardeleana« de 8 tinerĭ cu multă dibaciă.

Era deja amurgulŭ ḑilei şi óspeţii încă nu voian a se despărţi de localulŭ plăcutŭ. In fine la 6 óre diminéţa se formau grupe mai micuţe, carĭ după unŭ rĕmasŭ bunŭ călduroşŭ şi la revedere la petrecerea pe anulŭ viitorŭ, s'au depărtatŭ la locuinţele lorŭ. Accordurile plăcute din promenada Reghinului au încetatŭ şi astăḑĭ se aude sgomotulŭ ciocanului la şcóla unită care, mulţumită zelului bărbaţilorŭ conducĕtorĭ din locŭ, preste o sĕptĕmână va fi sub coperişŭ şi în care la 1 Sep. va intra tineretulŭ veselŭ şi setosŭ de învĕţătură. Acéstă şcólă elementară a fostŭ cercetată de copii poporului nostru fără deosebire de confesiune şi totdóuna resultatele, arătate au mulţumitŭ pre toţĭ, e decĭ datoria fie-căruĭ Românŭ a conlucra la susţinerea acestei şcóle, fără de făţăriă, conservândŭ ce avemŭ; sper decĭ, că bărbaţii noştri de inimă, de carĭ durere suntŭ cam puţinei pre aicĭ, vorŭ afla unŭ modus vivendi spre a uni spiritele, la care, precum am înţelesŭ, se şi lucră prin înfiinţarea unei reuniunĭ pentru ajutorarea şcólelorŭ române lipsite din acestŭ ţinutŭ. — Aşa sĕ fiă!

b—i.

INSCIINŢARE.

Cursulŭ scolasticŭ 1885/6 se va deschide la gimnasiulŭ superiorŭ gr.-cat. românescŭ din Năseudŭ la 1 Septemvre st. n. 1885. Inscrierile, esamenele de repetiţiune, cele cu privatiştii şi cele de primire se vorŭ începe la 28 Augustŭ st. n. 1885 şi vorŭ dura până mai inclusive 31 Augustŭ, st. n. 1885. Tenerii, cari se vorŭ presenta mai târḑiu, nu potŭ fi primiţĭ în modŭ ordinarŭ.

Condiţiunile de primire suntŭ:

1. Fie-care tênĕrŭ trebue să se presente în ḑilele susnumite la directorulŭ gimnasialŭ dimpreună cu părintele orĭ cu tutorulŭ orĭ cu îngrijitorulŭ sĕu, fiindŭ provĕḑutŭ cu carte de botezŭ şi cei cari vinŭ dela alte şcóle şi cu testimoniŭ scolasticŭ de acolo.

2. Fe-care tênĕrŭ trebue sĕ solvéscă la înscriere: *a)* pentru procurarea uneltelorŭ şi materialului ce va avé de lipsă la desemnŭ şi pentru papirulŭ de note la musică câte unŭ florenŭ v. a.; — *b)* pentru fondulŭ şcolarilorŭ morboşĭ câte unŭ florenŭ v. a.; — *c)* pentru biblioteca societăţii şcolarilorŭ „Virtus romana rediviva« câte unŭ florenŭ v. a.

3. Tineriĭ cari vinŭ dela alte şcóle şi vréu a fi primiţĭ în clasa primă trebue sĕ fi împlinitŭ anulŭ alŭ 9-lea alŭ etăţii şi să se supună la unŭ esamenŭ de primire. Cei cari vinŭ dela alte gimnasie şi vreu a fi primiţĭ în vre-o clasă mai înaltă trebue sĕ producă testimonie despre progresŭ celŭ puţinŭ »destulitorŭ« din tóte obiectele de învĕţămêntŭ deoblegate în clasa inferióră.

N. B. Didactru nu se plătesce la acéstŭ gimnasiŭ.

Direcţiunea gimnasială.

Dare de sémă.

Comitetulŭ aranjatorŭ alŭ petrecerei de véră din 9 Augustŭ 1885 are onóre a presenta următorulŭ raportŭ despre resultatulŭ acestei petrecerĭ:

Au încursŭ cu totulŭ 387 fl. şi 1 galbenŭ din care subtragênḑu-se spesele efective a resultatŭ unŭ venitŭ curatŭ de 259 fl. 79 cr. şi 1 galbenŭ imp., care sumă s'a şi predatŭ senatuluĭ scolasticŭ pentru rezidirea scólei gr. cath. din locŭ aflătóre în stare de totŭ ruinată. Totŭ odată se aduce mulţumită publicŭ următorilorŭ domnĭ şi dómne, carĭ au binevoitŭ a suprasolvi şi conferi spre ajutórarea scólei şi anume:

Ilust. D-n Paulŭ Dunca 5 fl. D-n Patriciu Barbŭ adv. 5 fl. D na Elena Barbu 1 galbenŭ D-lŭ Teodorŭ Stavilă 3 fl. D-nii: Georg Sccopulŭ 2 fl. Moldovanŭ protop. 1 fl. Alecsandru Precupŭ 1 fl. Andreiŭ Vodă 1 fl. Augustinŭ din Biţiu 1 fl. Basilŭ Orosanŭ 1 fl. Basiliu Raţiu protop. 4 fl. D-na Maria Raţiu 3 fl. D-nii: Partene Moldovanŭ prof. 1 fl. Fina Samuelŭ 1 fl. Eugenŭ Crişanŭ mare propr. 3 fl. D-na Ecaterina Marinoviciĭ 4 fl. D-nii: Alecsandrescu 2 fl. Nic. Moldovanŭ jude 3 fl. Dr. Al. Ceuşianu 3 fl. Traugott Fromm 1 fl. Ion Dobreanu preotŭ 1 fl. Mich. Orbonas adv. 3 fl. Alecsandru Iancu 1 fl. Albert Éltetŏ 1 fl. Iuliu Căpitanŭ 1 fl. Iosef Schupiter 1 fl. Ales. Murĕşanu 1 fl. Dr. C. Moisilŭ profes. 1 fl. Iosifŭ Popŭ preotŭ 1 fl. Ioanŭ Budnarŭ 1 fl. Ioanŭ Urziceanŭ 2 fl. Necita Calini 2 fl. Ladislau Marcus 1 fl. Körösi Albert pretorŭ 2 fl. Dr. I. Raţiu canon. 5 fl. Ioanŭ Orga 2 fl.

Cu deosebită stimă.

Comitetulŭ arangiatorŭ.

DIVERSE.

Culmea fantasiei. — Modesta locuinţă a preşedintelui Statelorŭ-Unite, Casa-Albă, este legendară pentru simplicitatea nespusă ce domnesce în ea; cu tóte acestea în materiă de modestiă, Elveţienii potŭ sĕ le dea multe puncte înainte Americanilorŭ. Judecaţĭ după următórea anecdotă: Pe timpulŭ domniei lui Ludovic Filip, Henric Druey era preşedinte alŭ confederaţiunei elveţiene. Cu tótă înălţimea funcţiunei ce ocupa, elŭ nu-şi scimbă de locŭ simplicitatea traiului. O doică bătrână şi vrednică, care îlŭ lăptase şi-lŭ îngrijise de pe vremurĭ, constituia totŭ personalulŭ din serviciulŭ gospodăriei séle. Odată, regele Ludovic Filip trimise pe lângă d. de Druey unŭ ambasadorŭ, pe d. Bois-le-Comte. Acesta ajunse dela Paris la Berna, şi de aci la Lausanna, unde se presentă la d. Druey, care locuia într'o căscióră din Barra. Sună, şi o voce îi rĕspunse din lăuntru: — Intră... cine dracu o mai fi? Ambasadorulŭ intră în cuine, de unde venea glasulŭ, şi aci găsi pe o babă care prăjea nisce cafea într'o tigaiă, şi mestecа cu multă grijă cu unŭ făcaleţŭ sĕ nu se arză. — Aşŭ dori sĕ vorbescŭ cu d. Druey, ḑise d. Bois-le-Comte. — Ce aveţĭ cu elŭ? Abia a eşitŭ, căcĭ a muncitŭ ca unŭ jidovŭ până acum. — Dar, ḑise visitatorulŭ surprinsŭ de întrebare, aşŭ voi sĕ vorbescŭ de afacerĭ. — Ei bine! S'o fi dusŭ peste drumŭ la Bize sĕ bea unŭ vinişorŭ şi sĕ mănânce ceva cu niscai prietenĭ. Aveţĭ mare zorŭ de dumnélui? Simplicitatea bĕtrânei amuzândŭ pe d. Bois-le Comte, elŭ îi rĕspunse: — La dracu! cum nu, sunt trimisŭ de domnulŭ meu. — Aşa... va sĕ ḑică eşti la stăpânŭ? Incai e o casă bună? — Destulŭ de bună, stăpânulŭ meu e regele Franciei. — Halalŭ sĕ-ţĭ fie, pe bunŭ locŭ ai pusŭ mâna. Bună simbriă trebue sĕ ai?... Da, ia spune-mĭ cum ai făcutŭ de ai intratŭ acolo... în Tuilerii? Ambasadorulŭ, vĕḑêndŭ că nu póte s'o scótă la căpĕtâiu cu baba, o rupse scurtŭ ḑicêndŭ: — Haide, potŭ sĕ vorbescŭ cu d. Druey? — Bine! rĕspunse servitórea care îşĭ satisfăcuse curiositatea, mĕ ducŭ sĕ vĕdŭ unde e domnulŭ nostru; dar, până m'oiu întórce trebue sĕ fii aşa de bunŭ sĕ îmĭ mestecĭ cafĕua, nu care cumva sĕ se arḑă. D. Bois-le-Comte puse mâna pe făcăleţŭ şi, bine rĕu, se ţinŭ de vorbă. Baba, plecândŭ, îi mai strigă odată dela pórtă: — Bagă de sémă sĕ nu-mĭ arḑĭ cafĕua! Intorcêndu-se, când intră în cuinie, ea simţi unŭ mirosŭ de »arsŭ« şi, uitându-se în tigaia strigă: — Ah! mĭ-a arsŭ cafĕua; tontu n'a şciutŭ s'o învîrtéscă. Druey veni. — Ei! bună ḑiua domnule ambasadorŭ; intraţĭ în salon, dacă vĕ face plăcere. Abia se închise uşa în urma lorŭ, şi bĕtrâna audi pe cei doi ómenĭ politicĭ spărgêndu-se de rîsŭ pentru scena ce istorisirămŭ.

* * *

Hoţĭ ca marfă. — O asociaţiă de pungaşĭ comisese maĭ multe hoţiĭ în unele magaziĭ de mărfurĭ ale staţiunilorŭ drumuluĭ de ferŭ austriacŭ. Pe unŭ hoţŭ îlŭ puneaŭ tovaraşiĭ sĕĭ într'unŭ vasŭ tare, închisŭ bine, şi-lŭ predaŭ ca marfă la gară. Ajungêndŭ în magaziă, hoţulŭ eşea din închisórea sa, cândŭ nu era nimenĭ, umplea vasulŭ, séu lada cu marfurĭ ce găsea în magaziă, închidea lada şi fugea din magaziă, ceea ce nu era lucrŭ greŭ. Fireşte că lada cu marfurile furate se trimetea la adresa indicată, unde era primită de hoţĭ. Nimenĭ nu-şi putea explica aceste furtorĭ rafinate. Acum însă hoţiĭ stau la răcóre şi aŭ făcutŭ mărturisirĭ interesante. Intre altele aŭ spusŭ, că unŭ hoţŭ închisŭ în ladă a statŭ odată o jumĕtate de óră în capŭ, pentrŭ că la o staţiă lada a fostŭ rĕu pusă, de şi stetea scris pe ea: „Să nu se rĕstóre.»

* * *

Unŭ concursŭ de picióre marĭ. — O depeşe din Sandusky (Ohio) ḑice că o jună fată din acelŭ oraşŭ, miss Fani Mills, reclamă premiulŭ pentru piciorele sale cele mai marĭ din Statele-Unite. Pretenţiunea sa va fi de sigurŭ contestată de vr'o soră din Chicago. Aşteptândŭ, s'a constatatŭ că miss Mills încalţă botinĭ numĕrulŭ 29. Este bine înţelesŭ că nu găsesce în nicĭ o prăvăliă botinĭ pe piciorulŭ eĭ. Unŭ pantofarŭ din oraşulŭ ei natalŭ făcuse unŭ calapodŭ numai pentru dênsa. Acum în urmă însĕ, tatălŭ ei care nu 'i-a refusatŭ nimicŭ, şi pentru că etatea cerea sĕ fiă »întrodusă în societate,« 'i-a comandatŭ o păreche de botinĭ eleganţĭ de pele, la unulŭ din artiştii cei mai renumiţĭ din New-York. Botinele suntŭ terminate, şi de câteva ḑile ele suntŭ espuse la vitrina prăvăliei, John street. Cu materialulŭ întrebuinţatŭ pentru acéstă păreche de botine s'ar fi pututŭ face optŭ părechĭ ordinare de botine de dómne. Aceste botine suntŭ cu nasturĭ. Lungimea lorŭ e de 19 degete, lărgimea de $7^1/_2$ degete. Aceste botine suntŭ lungĭ până la pulpă şi mĕsóră în înălţime $20^1/_2$ degete ca circumferinţă. Tocurile suntŭ lungĭ de $4^1/_2$ degete şi late de $5^1/_2$ degete Preţulŭ lorŭ este de 45 chellingĭ.

* * *

Incendiulŭ unei mine de cărbunĭ. — Din înălţimele dela Chaumont (Elveţia), ḑice *Curierulŭ* din Neuchâtel, se vede fórte bine incendiulŭ care consumă minele de cărbunĭ dela »Grand Marais« ş'alŭ căruĭ fumŭ se întinde ca unŭ vĕlŭ lugubru în tótă partea dela Estravayer. Adesea fumulŭ este atâtŭ ne negru, încâtŭ abia se mai póte vedea laculŭ Morat. Acestŭ incendiu aprinsŭ de trăsnetŭ, ḑicŭ unii, ér alţii ḑicŭ că din imprudinţă, ţine de patru sĕptĕmânĭ. O sută de ómenĭ suntŭ ocupaţĭ pentru a lupta în contra lui prin facere de marĭ şanţurĭ dér pên'acum n'au pututŭ isbuti la nimicŭ. Unŭ şanţŭ de 30 de picióre lărgime a fostŭ trecutŭ de focŭ. Dela Chaumont se vĕdŭ mai multe sute de acrii deja consumaţĭ.

* * *

Imigraţiunea în Statele-Unite. — Şefulŭ biroului de statistică din Washington a 'naintatŭ secretaruluĭ tesaruluĭ unŭ raportŭ asupra imigraţiunĭĭ în Statele-Unite pentru anulŭ care espiră la 30 Iuniu 1885. Din cifrele date resultă, că numĕrulŭ totalŭ alŭ imigranţilorŭ a fostŭ de 387,821, adică 122,013 mai puţinŭ decâtŭ în perióda corĕspunḑĕtóre pe anulŭ 1883—1884 şi 401,171 mai puţinŭ decâtŭ în anulŭ care s'a sfârşitŭ la 30 Iuniu 1883, anŭ care a datŭ Statelorŭ-Unite celŭ mai mare numĕrŭ de imigranţĭ. Analisândŭ aceste lucrărĭ se vede că în cei patru anĭ cari espiră la 30 Iuniŭ trecutŭ, Germania a trimisŭ 748,385 emigranţĭ în America; Englitera 576,748, din carĭ aprópe jumĕjate Irlandezĭ. Italia în alŭ treilea rîndŭ, de şi numĕrulŭ naţionalilorŭ sĕĭ sosiţĭ în America a fostŭ de 13,587, în 1885. Numĕrulŭ Suedezilorŭ a descrescutŭ asemenea în ceĭ patru anĭ de la 93,703 la 34,165. In fine, Canada nu numera anulŭ trecutŭ decât 35,730 imigranţĭ, contra 69,859 în 1882 şi 1883. Se scie din timpiĭ cei maĭ depărtaţĭ că imigraţiunea a fostŭ considerată ca termometrulŭ prosperităţi generale în Statele-Unite.

BIBLIOGRAFIĂ.

Convorbirĭ literare aparŭ în Bucureşcĭ la Socecŭ şi Teclu sub redacţiunea lui I. Negruzzi. Nro. 5, pe luna lui Augustŭ 1885, are sumariulŭ: *A. Papadopolŭ Calimah:* Scrisóre despre Tecuciu. — *P. Ispirescu*: Dunăre Voiniculŭ. — *Schopenhauer*: Despre Geniu. — *D. Onciulŭ*: Dare de sémă critică despre „Teoria lui Roesler«, studii asupra stăruinţei Romănilorŭ în Dacia Traiană de A. D. Xenopolŭ. — *M. Gregoriady de Bonachi*: Poesii. — Romänische Revue. — Etymologicum magnum Romaniae. — Bibliografii.

Dicţionarŭ germano-românŭ. După cum suntemŭ informaţĭ d. *Theocharŭ Alexi*, la provocarea numeroşilorŭ sĕi comitenţĭ, s'a decisŭ a pune sub pressă a doua ediţiune a dicţionarului sĕu germano-românŭ, prelucratŭ, corectatŭ şi augmentatŭ astfelŭ încâtŭ va suplini lipsa ce se resimte în acéstă privinţă. Dicţionarulŭ va apărea prin Decemvre a. c.

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 20 Augustŭ st. n. 1885.

Bancnote româneşcĭ	Cump.	8.85	Vênd.	8.88
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.91
Lire turcescĭ	»	11.15	»	11.23
Imperialĭ	»	10.12	»	10.20
Galbenĭ	»	5.84	»	5.91
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.5	»	123.5
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de ersóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9.45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10 29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.48	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5 58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mezö-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.1	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.0
Szolnok	10.37	3.4	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
(	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.36	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.24	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5.3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucuresci	—	11.35	—	—	9.4

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok (	2.59	12.00	4 5
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok (	11.02	3.44	11 40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.95
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.·6	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4 04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.03
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.